

کمکهای خارجی، به نام فقرا، به کام ثروتمندان

ضربالمثل معروفی که درباره کمک می‌گوید: «مردمان فقیر در کشورهای ثروتمند، به ثروتمندان در کشورهای فقیر یاری می‌رسانند»، بسیاری حقایق را در خود نهفته دارد. اگر هدف واقعی کمک‌دهندگان کمک رسانی به رشد کشورهای فقیر است باید از اشتباهات گذشته پرهیز کنند. هر انسان منصفی که قصد یاری به دیگران را دارد اگر به روند و تاریخچه کمک در گذشته و حتی زمان حاضر نظری دقیق بیفکند بلافاصله به ضعف اراده و یأس دچار می‌شود.

۴۰ درصد از ثروتمندان کشورهای در حال توسعه دو برابر ناداران در این کشورها از مزایای این کمک بهره می‌برند. دیده می‌شود که کشورهایی که پولهای بیشتری را برای مقاصد نظامی هزینه می‌کنند بسیار بیشتر از کشورهایی که هزینه نظامی کمتری دارند کمکهای بین‌المللی دریافت می‌کنند، مثلاً به ۵۰ سالوادور برابر بنگلادش کمک خارجی پرداخت می‌شود که نتیجه آن فقر مردم بنگلادش به میزان در ۲۴ برابر بیش از سالوادور است.

از سال ۱۹۶۰ حدود ۱/۴ تریلیون دلار (مبنای محاسبه ارزش دلار به ارزش آن در سال ۱۹۸۸ است) بصورت کمکهای خارجی از کشورهای ثروتمند به کشورهای فقیر سرازیر شده است اما تاکنون هرگز کسی ندانسته است که در قبال این پولها مردم کشورهای فقیر چه بدست آورده‌اند، آیا این کمکها به محو فقر در این کشورها منجر شده؟ آیا تاثیری در رشد اقتصادی آن‌ها داشته است؟ آیا اهداف کشورهای پرداخت‌کننده کمک را تامین کرده است؟ پاسخ به این سئوالها، همواره کشورهای ثروتمند را از سوی مردمشان که مالیات آن‌ها به این کمکها اختصاص داده می‌شود برای قطع این کمکها زیر فشار قرار داده است. آژانس بین‌المللی توسعه که اذنه امور کمکهای خارجی آمریکا را برعهده دارد ۳۱ هدف رسمی را که از طرف کنگره تعیین شده به عنوان ضابطه پرداخت کمکهای خارجی مشخص کرده که اکثر این اهداف در

جهت جلب حمایت‌های سیاسی از آمریکا در مجامع بین‌المللی است. براین اتوود که از سوی کلیتون به ریاست این آژانس منصوب شده است به علت آنکه اخیراً کنگره بودجه کمکهای خارجی را شدیداً کاهش داده به اجبار ۳۱ هدف آژانس را به ۴ هدف محدود کرده است. این چهار هدف عبارتند از: ایجاد ساختار دموکراسی در کشورهای گیرنده کمک، حفظ محیط زیست، در دست داشتن برنامه‌های مناسب برای رشد اقتصادی و تمایل به کنترل جمعیت در این کشورها، که به هر حال هیچیک از این اهداف کمکی به از میان برداشتن فقر در کشورهای جهان سوم نمی‌کند. چند خیابان آنسوتر از دفتر آقای اتوود در واشنگتن ساختمان بانک جهانی قرار دارد. این بانک هم مدعی دادن کمک به کشورهای جهان سوم است. بانک جهانی که در ۱۹۴۶ تاسیس شد پس از مدتی بصورت یکی از نیرومندترین ارگانهای مالی بین‌المللی درآمد. اخیراً در یک گزارش انتقادی این بانک متهم شده است که بجای تعقیب و کنترل کمکها و نحوه خرج آن‌ها تنها به پرداخت وام اکتفا می‌کند و از نظارت بر چگونگی هزینه شدن کمکهای خارجی به کشورهای جهان سوم سهواً یا عمدتاً خودداری می‌ورزد. بانک جهانی در صدد برآمده است که در عکس‌العمل نسبت به این گزارش اقدام به تغییر خط مشی‌های خود کند.

آینده بانک جهانی

آینده این بانک چندان روشن نیست، بسیاری از کشورهای آسیای جنوب شرقی امروز به اندازه کافی ثروتمند شده‌اند که بتوانند وامهای دریافتی از بانک جهانی را بازپرداخت نمایند و بانک امیدوار است کشورهای دیگر نیز به کشورهای آسیای جنوب شرقی تاسی جویند. بانک جهانی در صدد است که در اجرای سیاستهای جدید خود وارد حوزه‌های دیگری از اقدامات اقتصادی، نظیر فعال شدن در زمینه حفظ محیط زیست و اجرای نظامهای تامین اجتماعی در کشورهای

جهان سوم شود. ناظران با تردید به این برنامه‌ها می‌نگرند و امیدی به ادامه آن ندارند.

منتقدان آژانس بین‌المللی توسعه و بانک جهانی می‌گویند که این دو ارگان در ارزیابی عملیات خود صادق نیستند و همواره از اعلام میزان واقعی بودجه و کمکهای خارجی طفره می‌روند. سایر ارگانهای بین‌المللی کمکهای خارجی نیز در همین شرایط بحرانی قرار گرفته‌اند و دست به متوقف ساختن افزایش بودجه خود زده‌اند. سازمان رسمی کمکهای توسعه وابسته به بازار مشترک اروپا و کمیته کمکهای توسعه وابسته به ۳۱ کشور ثروتمند اروپایی در سالهای ۱۹۸۰، بودجه خود را به میزان ۲۵ درصد افزایش دادند ولی این دو ارگان بین سالهای ۱۹۹۱ و ۹۲ تنها نیم درصد افزایش بودجه داشته‌اند. دلیل این کاهش شاید عدم تمایل کشورهای عضو این صندوقها در کمک به آنست و شاید هم از عدم توانایی آن‌ها ناشی می‌شود. یک کارشناس انگلیسی می‌گوید: «شاید دوران کمکهای خارجی به سرآمده باشد».

بسیاری از کمک‌دهندگان بین‌المللی نظیر آژانسهای سازمان ملل نیز بودجه‌های را کم و نه فزاینده را مدنظر قرار داده‌اند. یک استثنا نادر صندوق توسعه اروپایی است که اعضاء آن سهم خود را در صندوق افزایش داده‌اند، اما با توجه به وسعت نیاز جهان سوم به کمکهای خارجی، این صندوق نمی‌تواند نقشی موثر در تامین این نیازها داشته باشد.

بسیاری از کشورهای در حال توسعه و بویژه آن‌هائی که روندی سریع در توسعه دارند همواره برای دریافت کمکهای بین‌المللی با استقبال وام‌دهندگان روبرو هستند و منابع متعددی از بازارهای سرمایه آماده‌اند تا آن‌ها را در رسیدن به اهداف توسعه کشورهای یاری دهند ولی مسئله وام‌دهندگان بین‌المللی این کشورها نیستند بلکه آن‌هائی هستند که فقط وانسمود می‌کنند. حال بسزای برنامه‌های توسعه هستند، گرچه ظاهراً

برای نظارت بر وامهای اعطائی به این کشورها اشکالی وجود ندارد ولی اثبات ادعاهای آن‌ها، و اینکه در اجرای برنامه‌های توسعه خودصداقت دارند چندان ساده نیست و گاه دیده شده است که وام‌دهندگان بین‌المللی به‌نیگام نظارت بر نحوه خرج وامهای خود با مقاومت کشورهای وام‌گیرنده روبرو شده و گاه حتی به دخالت در امور داخلی‌شان متهم شده‌اند.

کشورهای جهان سوم برای دریافت کمکهای بین‌المللی ترفندهای گوناگون دارند. گاه به بهانه توسعه کشاورزی یا صنعتی و گاه به دلیل فقری که بر جوامعشان حاکم است ارگانهای مالی بین‌المللی را برای دریافت کمک تحت فشار قرار می‌دهند. امروز یک بهانه دیگر نیز اضافه شده است و آن حفاظت از محیط زیست است. کشورهای متقاضی کمک خارجی با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی رو به افزایش نهاده‌اند و کشورهای تازه استقلال یافته برای دریافت وامها و کمکهای خارجی با کشورهای سنتی جهان سوم به رقابت برخاسته‌اند. با وارد شدن این کشورها به جریه کمک‌جویان میزان کمکهای برای جبران خسارات از عوامل طبیعی و جنگها پرداخت می‌شود از ۲ درصد به ۷ درصد افزایش یافته است.

مسئله اساسی در پرداخت کمکهای خارجی و افزایش میزان آن سوه‌ظن فزاینده‌ای است که در مورد دلایل دادن این کمکها و نتایجی که از آن حاصل می‌شود وجود دارد. مالیات‌دهندگان ساده لوح همواره فریب خورده‌اند که این کمکها برای محو فقر در کشورهای کمک‌گیرنده داده می‌شود و به این ترتیب با استفاده از عواطف و احساسات انسانی توده‌های عادی مردم، مقاصد سیاسی که همواره در پس پرده کمکهای مالی مخفی نگه داشته می‌شود، اعمال شده است. از کمکهای که به کشورهای جهان سوم داده می‌شود مبالغ بسیار ناچیزی به مصرف فقر زدائی و بشفق فقیرترین و بی‌نواترین قشرهای جامعه می‌رسد. یک پژوهش که از سوی برنامه کمک آمریکا وابسته به شورای

رهبران فاسد و غیر مردمی کمکهای بین المللی را می بلعند

توسعه بین المللی مستقر در واشنگتن انجام شده نشان می دهد که بطور سرانه ۲۵۰ دلار به کشورهای کمک داده می شود که دارای درآمد بالا هستند و تنها ۱ درصد سرانه به کشورهای بسیار فقیر اختصاص می یابد، همین پژوهش حاکی است دو سوم کمکهای بین المللی به کشورهای داده می شود که چندان نیازی به این کمکها ندارند در حالی که کشورهای واقعاً فقیر تنها به یک سوم از این کمکها دسترسی دارند.

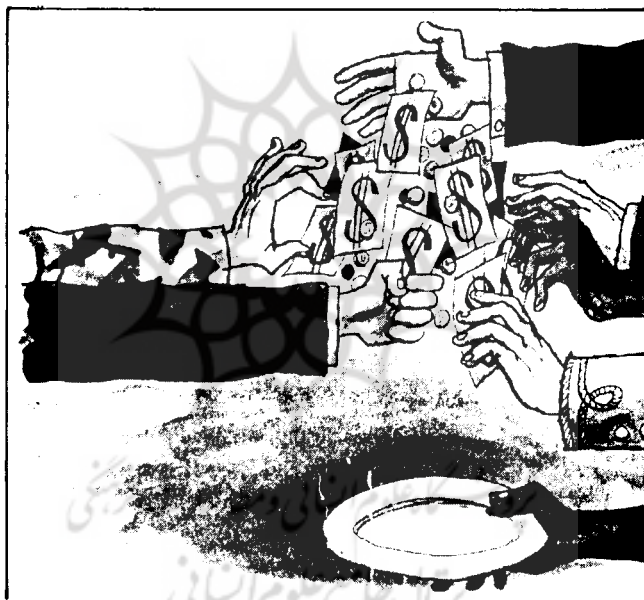
ارائه آمار جعلی

در کشورهای فقیر نیز، کمک به خدماتی که منجر به فقر زدایی می شود اختصاص نمی یابد. بانک جهانی می گوید در سال ۱۹۸۸ از مجموع کمکهای که به کشورهای با درآمد ملی پائین داده شده است تنها دو درصد به مصرف اولیه ترین نیازهای بهداشتی و یک درصد به مصرف برنامه های کنترل جمعیت رسیده است، پولهای که صرف بهداشت عمومی، آموزش و ارتقاء سطح زندگی می شود هرگز اثراتی مثبت و آشکار نداشته و تنها بصورت ارائه آمار جعلی و دور از حقیقت ارائه شده است. کمکهای که برای ارتقاء سطح بهداشت به کشورهای فقیر داده می شود، به ادعای رهبران این کشورها صرف ساختن بیمارستانها می شود، بیمارستانهایی که هرگز ساخته نشده اند، کمکهای آموزشی به مصرف همه چیز می رسد جز به ارتقاء سطح آموزش و دانش.

وقتی کشوری فقیر کمکی بین المللی دریافت می کند تازه مشکلات هم برای کمک گیرنده و هم برای وام دهنده آغاز می شود. رهبران کشورهای کمک گیرنده اکثر رهبرانی نامردمی هستند برای سوء استفاده از این کمک مایلند محل خرج آنرا به چندین و چند حوزه گوناگون تقسیم کنند تا رسیدگی به حسابهایشان چندان آسان نباشد، فرجام کار اینست که آنها در نیل به اهداف و انگیزه های شخصی خود و افراد مورد اعتمادشان موفق می شوند ولی ملتشان همچنان در فقر و تنگدستی و بیماری و بی سوادی باقی می ماند.

روش دیرینه و شناخته شده رهبران جهان سوم مطرح ساختن امنیت ملی کشورهاشان است که زمینه مساعدی برای دریافت کمکهای خارجی و بویژه پیشبرد مقاصد سیاسی که در نهایت سرخ آن به آمریکا می رسد بوجود می آورد، بینیم چطور؟
بودجه کمکهای خارجی ایالات متحده آمریکا به عنوان بزرگترین کمک دهنده بین المللی ۲۱ میلیارد دلار است، یک چهارم این بودجه کمکهای نظامی است که آمریکا به متحدانش اختصاص می دهد از این میزان نیز ۲۵

بودجه بیشتر بخود اختصاص داده اند. پاره ای از طرفداران محیط زیست معتقدند که رشد کشورهای فقیر باعث خواهد شد که محیط زیست لطمه بیشتری ببیند و بویژه مسئله لایه اوزون و نازک شدن آن حساسیت بیشتری را ایجاد کند، و کشورهای ثروتمند باتوجه به این مسئله باید برنامه های کمکهای خارجی خود را تنظیم و از پذیرفتن هرگونه خطری که متوجه محیط زیست شود پرهیز کنند. بعضی از منتقدان کمکهای خارجی نیز اظهار می دارند که در بسیاری از موارد مشاهده شده که

درصد مستقیماً به مصر و اسرائیل پرداخت می شود. یک کارشناس مسائل کمکهای بین المللی می گوید: «ایالات متحده آمریکا کمترین کمک را صرف توسعه می کند و برای اهداف سیاسی و نظامی خود بالاترین مبالغ را اختصاص می دهد». در سال ۱۹۹۴ آمریکا بیشترین رقم کمک خارجی خود را به مصر و اسرائیل اختصاص داده و کمک به سایر کشورها و بویژه کشورهای اروپای شرقی و آسیای میانه را موقوف به نیازهای استراتژیک خود کرده است. «امنیت ملی» و «محافظت از محیط زیست» امروزه بالاترین مقام را در درخواستهای سازمانهای کمک رسانی بین المللی برای

کمک اعطائی به کشورهای جهان سوم و فقیر به جای آنکه به کاهش جمعیت، کاهش فقر و کاهش تجارت مواد مخدر کمک کند به افزایش آنها منجر شده است. زمانی که هدف «امنیت ملی» با هدف «حذف فقر» در کمکهای خارجی تعارض پیدا می کند امنیت ملی بخاطر وجاهتش در جذب کمکهای بیشتر اهمیت بیشتری می یابد و عنصری تازه را به نام «سود» برای سران کشورهای سوم مطرح می سازد که جذابیتی مافوق «حذف فقر» برایشان دارد. در همین زمینه کشورهای کمک دهنده نیز گاه به این جذابیت توجه دارند. مثلاً ژاپن به کشورهای کمک خارجی نمی کند که

مطمئن باشد در آینده می تواند از قبل این کشورها کسب درآمد کند و آنها را بصورت مشتریهای کالاهای خود در آینده درآورد. در مجموع تحصیل درآمد در قبال دادن کمک خارجی در گذشته مطرح بوده ولی امروز از اهمیت بیشتری برخوردار است، کشورهای ثروتمند کمک دهنده از کشورهای جهان سوم و فقیر انتظار دارند در قبال دریافت کمک، گشایش اعتبارات بازرگانی خود را از محل این کمکها به کشور کمک دهنده اختصاص دهند و به این ترتیب دست کمک دهنده در دخالت در بازرگانی آن کشورها و تعیین قیمت کالاهای صادراتی را به آنها که معمولاً تا ۱۵ درصد گرانتر است را باز می گذارد. حتی در زمینه توسعه نیز کسب سود از کمک خارجی مورد نظر است. هم وام دهندگان بین المللی و هم کشورهای جهان سوم و فقیر ترجیح می دهند بجای بکارگیری این کمکها در ایجاد راه، سد و بیمارستان که طرحهای بلندمدت هستند این وامها را در کشاورزی و بازرگانی که بازده کوتاه مدت تر دارند بکار گیرند.

کمکهای فنی که کشورهای ثروتمند با جار و جنجال و تبلیغات گسترده به آن اشاره می کنند جنبه ای مضحک بخود گرفته است، بودجه کمکهای فنی آمریکا سالیانه ۱۲ میلیارد دلار است که ۹۰ درصد آن بصورت اعتبارات خرید، پروژه های آموزشی و مشاوره به کشور وام دهنده یعنی خود آمریکا بازمی گردد و کشور فقیری که این کمکها به حسابش گذاشته شده است در نهایت مغفون و فقیرتر باقی می ماند. ناظران کمکهای بین المللی معتقدند که کمکهای فنی کمترین تاثیر را بر توسعه کشورهای جهان سوم دارد و مردم فقیر در کشورهای در حال توسعه هیچ بهره ای از آن نمی برند، بنابراین بعضی از حکومتها در جهان سوم ترجیح می دهند از کمکهای خیریه که از سوی سازمانهای داوطلب و گروه های مذهبی تامین می شوند استفاده کنند. این حکومتها که اکثر آن کمکهای خارجی و مدهفانی که

مسابقه جهانی برای نابودی نسل ماهی‌ها

اقیانوس‌های گیتی مملو از کشتی‌هایی است که در انتظار شکار ماهی‌هایی هستند که دیگر وجود ندارند. آیا روزهایی فرا می‌رسد که بار دیگر توورها پر از ماهی شود؟

در همه آبهای جهان ذخایر ماهی در حال اضمحلال است. صیادیهای بی‌مسئولیت و کنترل نشده گرانتهاترین انواع ماهیها را از اقیانوس اطلس گرفته تا اقیانوس هند در معرض تهدید قرار داده است. یک مقام مسؤول در سازمان ملل متحد می‌گوید: «دیگر هیچ جایی در جهان وجود ندارد که ذخایر دریایی در معرض نابودی قرار نداشته باشد.»

بیشترین ذخایر ماهی در آبهای ساحلی اقیانوسها و دریاها واقعند، اما تنها ماهی‌های شناور در این سواحل در معرض تهدید نیستند، از سال ۱۹۸۳ که قانون بین‌المللی دریاها، مالکیت ساحلی دریاها را برای کشورهای ساحلی از ۱۲ مایل به ۳۰۰ مایل

افزایش داد این امید حاصل شده که کشورهای ساحلی با استفاده از این قانون قادر خواهند شد به کنترل محدوده بیشتری از دریا که مورد هجوم ماهیگیران بین‌المللی قرار داشت پردازند. درست بود که آن‌ها موفق به جلوگیری از ماهیگیری بی‌رویه در این آبها شدند ولی گسترش محدوده مالکیت دریایی آن‌ها و سوسه‌شان می‌کرد که بر ظرفیت ناوگان ماهیگیری خود بیفزایند. یک آمار سازمان ملل می‌گوید: رشد جهانی ناوگان ماهیگیری در سال ۱۹۹۰ به سی درصد بالغ می‌شد، تعداد ماهیگیران به ۱۵ میلیون رسید و ظرفیت ناوگان ماهیگیری به ۲۳ میلیون تن افزایش یافت که این ارقام دو برابر ظرفیتی است که دریاها می‌توانند پذیرفتن آن را دارد.

افزایش این ظرفیتها موجب شده که تا سال ۱۹۹۰ هر روز از روز گذشته ماهی بیشتری صید شود و به موازات

آن هر روز تعداد ماهیهای اقیانوسها و دریاها از روز قبل کمتر شود. (فانو) وابسته به سازمان ملل اعلام کرده است که صید بی‌رویه ماهی امروز ذخایر این موجودات ارزشمند را به کمتر از ۴۰ درصد رسانده است و در بخشی از اقیانوسها به نظر می‌رسد که نسل این موجودات رو به نابودی است. افزایش مشارکت کشورهای جهان در صید ماهی، ذخایر پرارزش آبریان - از ماهی آزاد و تون قرمز اقیانوس اطلس گرفته تا میگوی اقیانوس هند - را از بین برده است.

هجوم به آبهای آن سوی محدوده
زیستگاه بیشترین تعداد ماهیها معمولاً در آبهای ساحلی قرار دارد، امروز تنها این دسته از ماهیها نیستند که در معرض نابودند. از سال ۱۹۸۲ که قانون گسترش محدوده آبهای ساحلی به ۲۰۰ مایل به مورد اجرا گذاشته شد کشورهای ساحلی بدون دغدغه شروع

به صید در مناطق متعلق به خود کردند و تا جایی پیش رفتند که در اندک زمانی ماهی‌های موجود در آبهای ساحلیشان همگی صید و این آبها از ماهی تهی شد و ماهیگیران به آبهای آن سوی محدوده ۲۰۰ مایلی هجوم بردند. این پدیده برای نخستین بار در آبهای ساحلی نیوفاندلند و پولاک در سواحل کانادا و دریای اخوتسک در روسیه مشاهده شد، کانادا انبساط به عنوان چاره‌جویی تهدید کردند که هر کشتی ماهیگیری را در خارج از آبهای ساحلی خود مشاهده کنند اقدام به توقیف آن خواهند کرد، روسها نیز طی قراردادهایی با شیلی و سایر کشورهای آمریکای لاتین محدودیتهایی را برای ماهیگیری در خارج از محدوده آبهای ساحلیشان منعقد کردند، اما این اقدامات بلافاصله منجر به برخوردهای ناسخوشایند میان این کشورها و ماهیگیرانی که در آبهای بین‌المللی

مقاصد سیاسی، اصل اول در پرداخت کمکهای خارجی است

در پس آن‌ها نهفته است ناامید شده‌اند بیش از پیش به منابع مالی سازمانهای خیریه که سازمانهای غیردولتی هستند روی می‌آورند که نتیجه آن افزایش و گسترش چشمگیر این سازمانها در سراسر جهان است. تعداد این سازمانها که در سال ۱۹۸۰ بالغ بر ۱۶۰۳ واحد بود در سال ۱۹۹۰ به بیش از ۲۵۴۲ رسید. این سازمانها که ۲۴ کشور جهان مستقر هستند بدلیل غیردولتی بودنشان در توسعه کشورهای فقیر از کمکهای بین‌المللی موفق‌تر بوده‌اند و چون در پروژه‌های بزرگ عمرانی فعال نیستند به اجرای پروژه‌هایی کوچک ولی مفید بحال توده‌های مردم اقدام می‌کنند. آن دسته از این سازمانها که غیر امریکائی هستند و معمولاً در آسیا و بویژه هند فعالند بسیار موفق‌تر از سازمانهای متناهی امریکائی که بیشتر در آفریقا فعالیت دارند هستند و باز دلیل آن تاثیر عامل «سوده در

سازمانهای امریکائی است که در هیچ زمینه و تحت هیچ شرایطی حتی در حوزه فعالیتهای خیریه حاضر به چشم پوشی از این عامل نیستند.

رشد

پس از جنگ دوم جهانی که ایده برقراری کمکهای خارجی در میان فاتحان جنگ مرسوم شد هدف از این کمکها فقر زدایی در کشورهای جهان سوم نبود بلکه ارتقاء سطح رشد اقتصادی مد نظر قرار داشت. در آن سالها کمکهای خارجی به عنوان ابزارهای انتقالی برای رساندن اقتصاد کشورهای جهان سوم به یک نقطه که از آن جهش اقتصادی خود را آغاز کنند بشمار می‌رفت، این کمکها می‌توانست کمبود سرمایه و اسعار خارجی را در کشورهای دریافت‌کننده کمک خارجی از میان بردارد و آن‌ها را به نقطه‌ای از رشد اقتصادی برساند که از آن

پس اقتصادشان به طور خودکار به رشد ادامه دهد، بهینیم نتیجه چه شد: در کشورهایی که بیشترین کمک خارجی را دریافت کردند و در آن‌ها بالاترین سرمایه‌گذاریها انجام شد کمترین رشد به دست آمد یا دست کم تنها عنصری که به آن توجه نشد رشد اقتصادی این کشورها بود. در سال ۱۹۸۸ در ۴۷ کشور فقیر جهان کمکهای خارجی تنها ۵ درصد تولید ناخالص ملی آن‌ها را تشکیل می‌داد، در بسیاری از کشورهای افریقائی که از این کمکها استفاده کرده‌اند بمدت ۲۵ سال کمکهای خارجی هیچ تأثیری بر رشد اقتصادیشان نگذاشت. در کشورهای آسیای جنوب شرقی نیز فعالیتهای اقتصادی ملی بر متکی بودن بر کمکهای خارجی پیشی گرفت و سهم اقتصاد ملی بر درآمد سرانه بسیار بیشتر از سهم آن از کمکهای بین‌المللی بود. این بررسیها نتایج

ناخوشایند اجرای پروژه‌های کمکهای خارجی را عیان ساخت و ایده کمکهای خارجی را تا آستانه شکست کامل پیش برد.

منبع: اکونومیست - ۱۳ مه ۱۹۹۲
ترجمه: سرویس ترجمه گزارش،

۱- یک مورد از این نوع کمکها که درارتباط با ایران است مربوط می‌شود به وامی که گویا اخیراً بساتک جهانی در اختیار شهرداری تهران قرار داده است. قسمت عمده‌ای از این وام به مصرف خرید دستگاههای سنجش آلودگی هوا رسیده است، در حالی که اولاً مسؤول تعیین آلودگی هوای تهران و مبارزه با آن سازمان حمایت از محیط‌زیست و نه شهرداری و ثانیاً از این دستگاهها به تعداد کافی در تهران وجود دارد تا معلوم کند تهرانها روزانه چه اندازه‌گاز سمی استنشاق می‌کنند. گزارش،